

ДОСЛІДЖЕННЯ ВАРІАНТІВ ВИБОРУ ДЕПОЗИТУ У ГРИВНІ В УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТБАНКУ

Постановка проблеми: на поточний час в Україні склалася така ситуація, що українці мають деяку недовіру до банківської сфери та не вірять у те, що через банківські депозити вони реально можуть отримати дохід без не виправдано завищеного ризику втратити кошти під час девальвації гривні, що в історії трапилося на поточний час вже тричі.

Аналіз наукових публікацій у даній сфері показав, що про депозити різні вчені України та зарубіжжя розкрили чимало різних тем, включно й деякі революційно суперечливі ідеї щодо встановленої світової економічної думки [1-5]. Але на тему рекомендацій щодо вибору депозиту для фізичних осіб наукових публікацій було написано небагато. Тому це визначає актуальність теми статті.

Мета дослідження – дослідити поточний стан на депозитному ринку України та розробити рекомендації щодо найкращого вкладення коштів для населення.

ПриватБанк був обраний як найкращий український банк для вибору депозиту у гривні для населення у процесі попереднього дослідження щодо низки критеріїв. Серед цих критеріїв ключовими виявилися такі, як: найширша мережа відділень (2,5 тис.), використання POS-терміналів юридичними особами при використанні безготівкових платежів (102 тис. терміналів), а також найбільша кількість емітованих карток (26 млн.) [6,7]. ПриватБанк входить у топ-3 банків за числом наданих кредитів юридичним особам (34,9 млрд грн.) і є абсолютним лідером за залученими депозитами фізичного населення (153,4 млрд грн.). Цей показник більше ніж удвічі перевищує аналогічний показник наступного конкурента - Ощадбанку (69,9 млрд грн.) [8,9]. Це дає підстави вважати ПриватБанк банком №1 для вибору депозиту у гривні для населення України. Поміж інших конкурентних переваг, ПриватБанк має найзручнішу систему інтернет-банкінгу. Зокрема, умови депозиту найбільш розгорнуто та інтуїтивно зрозуміло представлені саме на сайті ПриватБанку. Цього не скажеш про інформацію на сайтах інших банків, таких як: Ощадбанк, Райффайзен банк Аваль тощо [10-13]. Усього у гривні ПриватБанк приймає депозити за сімома різними умовами. Кожна з цих умов диференціюється за строком, і, відповідно, за ставками відсотку. Загалом, чисельність асортименту депозитів для фізичних осіб налічує 21 позицію [10].

На поточний час умови депозитів ПриватБанку найвигідніші на 6 місяців. Це можна пов'язати з політикою ПриватБанку щодо повернення довіри населення у післякризовий час. Для фізичного населення найпридатнішими є такі депозити, які передбачають можливість дострокового зняття коштів. Це пов'язано з особливостями української економіки. Через те, що гривня за рокового існування тричі відчутно падала у своїй ціні, у населення склалася цілком обґрунтована недовіра до валюти. Отже, зберігати свої депозити у гривні на строковому депозиті без можливості дострокового зняття грошей – недоцільно. Тому депозит «Стандарт строковий» і «Плюс строковий» не розглядатимуться. Якщо людина має картку ПриватБанку, на яку отримує зарплату, пенсію чи соціальну допомогу, то для неї втрачає актуальність депозит «Стандартний» через привабливіші умови у «Стандарті безподатковому». Розглядаючи період 12 місяців, помітимо, що для депозиту «Зручний» на період 360 днів ставка вища, ніж для депозиту «Стандарт» (12% проти 11%). Тому на такий строк депозит «Зручний» має абсолютну перевагу. Депозит «Скарбничка» має не вигідні і ризиковані умови щодо вкладу. Ризик проявляється в тому, що відсотки нараховуватимуться лише у випадку проходження повного строку депозиту, який складає 1 рік.

Таблиця 1. Види депозитів ПриватБанку для фізичних осіб

Вид депозиту	Особливість депозиту	Приклади
Стандарт строковий	Звичайний строковий депозит з широким діапазоном строку вкладу (від 3 до 24 місяців). Як і всі строкові депозити, не передбачає дострокового зняття коштів. Ставки найвищі серед всіх депозитів.	24 міс. 10% 12 міс. 13% 6 міс. 15%
Стандарт	Модифікація «Стандарту строкового»; лише з тією різницею, що дострокове зняття коштів можливе, хоча і з втратою відсотків. Закономірно має дещо нижчі ставки, ніж «Стандарт строковий».	12 міс. 11% 6 міс. 12% 3 міс. 10,5%
Плюс строковий	Аналог «Стандарту строкового» з різницею у тому, що до ставки додається 2%. Вони нараховуються на картку лояльності «Бонус плюс», кошти з якої можна витратити лише у межах мережі цієї програми лояльності. Дострокове зняття коштів неможливе.	12 міс. 13% 6 міс. 15% 3 міс. 10%
Зручний	Випадок депозиту, коли строк вкладу можна задати на будь-який період від 30 до 360 днів. Ставка визначається залежновід того, якому інтервалу належить заданий строк (менший 90 днів; 91-180 днів; 181-360 днів). Дострокове зняття коштів можливе, хоча і з втратою відсотків.	181-360 д. 12% 91-180 д. 10,5% <90 д. 10%
Приват-вклад	Єдиний депозит ПриватБанку, який є депозитом «до затребування». Строк необмежений (але мінімум - 1 календарний день), а ставка фіксована. Кошти можуть бути зняті у будь-який момент без втрати відсотків і комісій.	7%
Стандарт безподатковий	Різновид «Стандарту», який пропонується отримувачам зарплати, пенсії та соціальних пільг. Відсотки не обкладаються податком, за рахунок чого вони нараховуються за вищою ставкою, ніж у «Стандарті».	6 міс 14% 3 міс 13,2% 1 міс 9,5%
Скарбничка	Особливий депозит, який є швидше додатком до однойменної послуги «Скарбничка». Дозволяє автоматично накопичувати кошти за різними параметрами. Однак, сам депозит є строковим на рік, відсотки виплачуються у кінці строку. При достроковому знятті коштів відсотки на них втрачаються.	12 міс 11%

У разі дострокового зняття коштів з депозиту, нараховані відсотки будуть втрачені. Цей депозит придатний для інших потреб, які пов'язані з однойменною послугою «Скарбничка». Послуга дозволяє автоматично нараховувати з вибраних рахунків кошти за такими параметрами, як, наприклад: відсоток від платежу, фіксована щомісячна сума, решта від округлення до 10 або 100 тощо. Це унікальний сервіс, який дозволяє непомітно для себе відкладати від своїх коштів суми, які згодом можуть бути зняті з депозиту та використані на будь-які інші потреби. У тому випадку, якщо житель України не вважає доцільним тримати кошти на будь-якому строковому депозиті, вважаючи це занадто ризикованим, то краще скористатися послугами депозиту «Приват-вкладу», ніж тримати кошти невикористаними на своїй картці ПриватБанку. Цей депозит дає 7% річних, а головне, дозволяє зняти кошти без комісій і втрати відсотків, із затримкою до 1 календарного дня (від дати покладення коштів на депозит). Усі рекомендації щодо вкладення коштів фізичного населення у депозити ПриватБанку зведені у табл. 2.

Таблиця 2. Рекомендації щодо використання депозитів ПриватБанку для фізичних осіб

Депозит та умови	Рекомендації щодо використання
Стандарт 6 міс., 12%	Для населення, яке не отримує зарплату, пенсію чи соціальну допомогу на картку ПриватБанку, та яке схильне до ризику.
Зручний, 181-360 д., 12%	У випадку, якщо строк вкладу є більшим ніж 6, але меншим ніж 12 місяців.
Стандарт безподатковий, 3 міс., 13,4%	Для менш схильних до ризику отримувачів зарплати, пенсії чи соціальної допомоги.
Стандарт безподатковий, 6 міс., 14%	Для отримувачів зарплати, пенсії чи соціальної допомоги, які схильні до ризику
Приват-вклад, 7%	У тому випадку, якщо кошти не використовуються на будь-якому строковому депозиті, та не потрібні даний момент
Скарбничка, 12 міс., 11%	Кошти на цей депозит не варто класти, а доцільно навпаки забирати і переводити на інші депозити чи інші потреби

Список використаних джерел

1. Зиновьева Н.М. Виды банковских депозитов и их особенности // Территория науки. 2016. №5. – 133-137 с.
2. Швець Ю.О., Цикало К.С. – Проблеми залучення вкладів фізичних осіб комерційними банками України // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету – УДК 336.717.3 – 136-139 с.
3. Кошонько О.В. – Тенденції розвитку вітчизняного депозитного ринку в сучасних умовах // Економіка і суспільство – випуск №3 / 2016 – 399-405 с.
4. Кокин А.С., Козінова Т.А. – Реальная доходность банковских депозитов // Экономика и финансы. Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского, 2008, №4, –150-153 с.
5. Пшинько А.Н., Мямлин В.В., Мямлин С.В. – К вопросу о научной обоснованности процентов по депозитам и кредитам // Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту, 2013, вип. 1 (43) – 82-102 с
6. Доля топ-10 банков-эквайеров [Електроний ресурс] Prostobankir.com.ua – Режим доступу: http://www.prostobankir.com.ua/korporativnyu_biznes/novosti/dolya_top_10_bankov_ekvayerov_dostigla_97_ot_obschego_chisla_torgovyh_terminalov
7. Выбор банка для установки POS-терминалов [Електроний ресурс] Prostobankir.com.ua – Режим доступу: http://www.prostobiz.ua/plastikovye_karty/stati/vybor_banka_dlya_ustanovki_pos_terminalov_shag_za_shagom
8. Кредиты юридическим лицам – Рейтинг банков Украины НБУ за 3 месяца 2017 г. [Електроний ресурс] Фориншурер страхование – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/banks/17/3/91>
9. Депозиты физических лиц - Рейтинг банков Украины НБУ за 3 месяца 2017 г. [Електроний ресурс] Фориншурер страхование – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/banks/17/3/14>
10. Депозити в ПриватБанку [Електроний ресурс] ПриватБанк – Режим доступу: <https://privatbank.ua/depozit>
11. Мій депозит - Ощадбанк [Електроний ресурс] Ощадбанк. Мій банк. Моя країна – Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua/>
12. Депозити [Електроний ресурс] Раффайзен Банк Аваль – Режим доступу: <https://www.aval.ua/ua/personal/accounts/>
13. АТ «Укресімбанк» - Який депозит обрати? [Електроний ресурс] UkrEximBank – Режим доступу: <https://www.eximb.com/ukr/personal/deposits/common/choose/>

Науковий керівник: Івашко Л.М., к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики і інформаційних технологій ОНЕУ